

Homenatge a Joan Botam

Ara que celebrem els 50 anys de la Caputxinada, sorprèn que quasi no es faci esment de qui en fou un dels protagonistes més destacats: Joan Botam Casals, conegut llavors amb el nom religiós de fra Salvador de les Borges, i que, com a superior provincial dels caputxins catalans, va ser qui cedí la sala d'actes del convent de Sarrià per a la celebració d'aquella assemblea en què es constituí el Sindicat Democràtic d'Estudiants de la Universitat de Barcelona (SDEUB).

Conec Joan Botam de fa més de 60 anys. Era un dels frares caputxins que venien a l'escola Andersen a donar-nos lliçons d'Història Sagrada. Devia tenir menys de 30 anys. Nascut a les Borges Blanques el 21 de setembre de 1926, fra Salvador de les Borges havia patit la Guerra Civil, havia fet els seus estudis i als 18 anys havia ingressat al noviciat caputxí d'Arenys de Mar; va ser ordenat sacerdot el 1952. Doctor en Teologia a la Universitat Pontifícia de Salamanca i a la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma, fou vicedirector i director del Col·legi de Filosofia i Teologia dels Caputxins. El 1956 va publicar *Arnau de Vilanova, moralista*, treball pel qual l'Institut d'Estudis Catalans li atorgà el premi Jaume Serra i Húnter.

Mentre quasi tota la jerarquia catòlica feia el joc a la dictadura franquista i gaudia dels privilegis derivats del règim nacional-catòlic, Joan Botam va ser un dels sacerdots que van seguir amb entusiasme l'*aggiornamento* impulsat per Joan XXIII amb el concili Vaticà II. En aquella època, Joan Botam va ser elegit provincial dels caputxins de Catalunya i va ser reelegit diverses vegades. Consiliari de Pax Christi, des d'on va apostar per la pau, l'ecumenisme i el diàleg, participà en la creació de l'Institut Víctor Seix de Polemologia i bastí ponts amb la catalanitat democràtica, sense distinció d'ideologies ni creences.

Res de més lògic, doncs, que Joan Botam acceptés de molt bon grat la petició dels dirigents estudiantils de cedir-los la sala d'actes del convent dels caputxins de Sarrià per a la celebració de l'assemblea de constitució de l'SDEUB, evidentment clandestina. I res de més lògic que, en ser descobert aquell acte *subversiu* per la Brigada Político-Social dirigida pels sinistres germans Creix i el convent fou sotmès al setge policial, Joan Botam, amb l'acord de la comunitat, decidís considerar el prop de mig miler d'assistents a l'assemblea hostes sota la seva protecció, cedint-los un sector del convent i fins i tot algunes cel·les dels frares perquè hi po-

guessin viure aquells dies. Finalment, malgrat les gestions fetes per Joan Botam tant prop de l'arquebisbe de Barcelona Gregori Modrego Casaus com davant del governador civil Antonio Ibáñez Freire, la policia va irrompre en el convent seguint ordres directes del dictador i del seu ministre de Governació, Camilo Alonso Vega, i va detenir els assistents a l'acte, que van ser traslladats a la Prefectura Superior de Policia, i tot seguit la maquinà-

---

Sense la decisiva contribució personal de fra Salvador de les Borges, la Caputxinada no hauria estat possible

---

ria repressiva es posà en marxa: sancions econòmiques, expedients a estudiants, expulsions de professors universitaris, trasllats militars al Sàhara...

La dictadura intentà expulsar Joan Botam d'Espanya, com ja havia fet el 1965 amb l'abat de Montserrat Aureli Maria Escarré, però en aquest cas no se'n va sortir per l'oposició del Vaticà. Potser la Caputxinada va ser l'inici del conflicte entre el franquisme i sectors cada vegada més

amplis del catolicisme, que es va mantenir fins després de la mort de Franco.

La Caputxinada, més enllà del ressò que tingué a Catalunya, arreu d'Espanya i a l'estranger, va ser sobretot la llavor que va donar el fruit de La Taula Rodona, la primera plataforma unitària de la catalanitat democràtica antifranquista i embrió de l'Assemblea de Catalunya.

Joan Botam continua fidel a les seves conviccions. Les mateixes que el van portar a fundar, el 1984, el Centre Ecumènic de Catalunya, i el 1992 la Plataforma Intercultural Barcelona 1992, de la qual va néixer el Centre Abraham a la Vila Olímpica, perquè esportistes de totes les religions disposessin d'un espai comú per a resar. President de la Unió de Religiosos de Catalunya, Joan Botam impulsà el I Congrés de Vida Religiosa de Catalunya, presidí la comissió promotora del Centre Interreligiós de Barcelona, i amb Enric Capó representà la ciutat a la Cimera del Mil·lenni de dirigents religiosos i espirituals a les Nacions Unides.

Intel·ligent, senzill i irònic com sempre, Joan Botam, que el pròxim 21 de setembre farà 90 anys, deu recordar la Caputxinada sense nostàlgia ni orgull però amb satisfacció, perquè sense la seva decisiva contribució personal no hauria estat possible.●